תרגיל בית 6 בתורת החבורות
88-218 סמסטר א' תש"ף

שאלה 1 (חימום)**.** תהי קבוצה $A = \{a, b\}$. הוכיחו שיש שתי פעולות שונות של $\mathbb{Z}_2$ על A. מי מהן טרנזיטיבית?

שאלה 2 (חזרה)**.** חשבו כמה מחזורים מאורך $2 \leq r \leq n$ יש בחבורה S_n.

שאלה 3. תהי $\pi = (1,2,3,4)(5,6,7)(8,9,10) \in S_{10}$. חשבו את סדר המְרַכֵּז $|C_{S_{10}}(\pi)|$.

שאלה 4. תהי G חבורה סופית מסדר אי זוגי. הוכיחו שלכל איבר $e \neq x \in G$ מתקיים $x^{-1} \notin \operatorname{conj}(x)$ (כלומר ההופכי של x לא שייך למחלקת הצמידות של x).

שאלה 5. תהי G חבורה ותהי $S \subseteq G$ תת־קבוצה לא ריקה. נגדיר את המְרַכֵּז של S ב-G להיות

$$C_G(S) = \{g \in G \,|\, \forall s \in S, gs = sg\}$$

זו הכללה למושג מְרַכֵּז של איבר $s \in G$ שבכיתה סימנו $C_G(s)$.

א. הוכיחו שאם $S \subseteq T \subseteq G$ תת־קבוצות, אז $C_G(T) \subseteq C_G(S)$.

ב. הוכיחו

$$C_G(S) = \bigcap_{s \in S} C_G(s) = \bigcap_{s \in \langle S \rangle} C_G(s) = C_G(\langle S \rangle)$$

והסיקו כי $C_G(S) \leq G$.

ג. תנו דוגמה לחבורה G ותת־קבוצה S כך ש-$|S| \geq 2$ וגם $S \subsetneq C_G(S) \subsetneq G$. רמז: אפשר להסתפק ב-$G = S_3$ (אבל לא חייבים!)

ד. תנו דוגמה לחבורה G ותת־קבוצה S כך ש-$|S| \geq 2$ וגם $C_G(S) \subsetneq S \subsetneq G$. רמז: אפשר להסתפק ב-$G = S_3$ (אבל לא חייבים!)

שאלה 6. נאמר שפעולה של חבורה G על קבוצה X, כך ש-$|X| > 2$, היא 2-טרנזיטיבית אם לכל רביעיית איברים $x_1 \neq x_2 \in X$ ו-$y_1 \neq y_2 \in X$ קיים $g \in G$ כך ש-$g * x_1 = y_1$ וגם $g * x_2 = y_2$.
הערה: השאלה נראית יותר מפחידה ממה שהיא. בעיקר צריך להבין את ההגדרה.

א. הוכיחו שאם G פועלת 2-טרנזיטיבית על X אז היא גם פועלת טרנזיטיבית.

ב. הוכיחו כי G פועלת 2-טרנזיטיבית אם ורק אם G פועלת טרנזיטיבית על הקבוצה $X \times X \setminus \Delta$, כאשר $\Delta = \{(x,x) \,|\, x \in X\}$ והפעולה היא רכיב-רכיב.

ג. הוכיחו כי S_4 פועלת 2-טרנזיטיבית על הקבוצה $\{1,2,3,4\}$.

ד. יהי F שדה, ונניח $|F| > 2$. הוכיחו שהחבורה $GL_2(F)$ פועלת טרנזיטיבית על $F^2 \setminus \{\left(\begin{smallmatrix}0\\0\end{smallmatrix}\right)\}$, אבל לא פועלת 2-טרנזיטיבית עליה.

שאלה 7. תזכורת: דגל מלא של $V = \mathbb{R}^n$ הוא שרשרת של מרחבים וקטוריים

$$\{0\} = V_0 \subset V_1 \subset \cdots \subset V_n = V$$

כאשר $\dim V_i = i$. נסמן ב-$\mathcal{B}$ את אוסף הדגלים המלאים של V.

א. הוכיחו כי החבורה $GL_n(\mathbb{R})$ פועלת על $\mathcal{B}$ לפי

$$A * (V_0 \subset V_1 \subset \cdots \subset V_n) = A \cdot V_0 \subset A \cdot V_1 \subset \cdots \subset A \cdot V_n$$

כאשר $A \cdot V_i = \{Av \mid v \in V_i\}$. בנוסף הראו שהפעולה הזו טרנזיטיבית.

ב. מצאו את המייצב של הדגל הסטנדרטי $\{0\} \subset \langle e_1 \rangle \subset \langle e_1, e_2 \rangle \subset \cdots \subset \langle e_1, \ldots, e_n \rangle$ כאשר $\{e_1, e_2, \ldots, e_n\}$ הוא הבסיס הסטנדרטי. רמז: אינדוקציה על i.

שאלות רשות

את שאלות הרשות אין חובה לפתור, אבל אם פתרתם אותן, בבקשה שלחו לנו את הפתרון שלהן.

שאלה 8. כהמשך לתוכנה שמקבלת כקלט רשימת מספרים המייצגת תמורה, הוסיפו לה פונקציה המחשבת את גודל מחלקת הצמידות של תמורה ב-S_n, ופונקציה המחשבת את סדר המְרַכֵּז שלה.

שאלה 9. יהי $\Psi : \mathcal{L} \to \mathcal{L}$ אופרטור מקבוצה סדורה חלקית $(\mathcal{L}, \leq)$ לעצמה.

א. הוכיחו שאם Ψ מקיים את שני התנאים:

- לכל $A, B \in \mathcal{L}$, אם $A \leq B$ אז $\Psi(B) \leq \Psi(A)$.
- לכל $A \in \mathcal{L}$ מתקיים $A \leq \Psi^2(A)$.

אז $\Psi^3 = \Psi$. כלומר שלכל $A \in \mathcal{L}$ מתקיים $\Psi(\Psi(\Psi(A))) = \Psi(A)$.

ב. הסיקו שלכל תת־חבורה $H \leq G$ מתקיים $C_G(C_G(C_G(H))) = C_G(H)$.

בהצלחה!